

دیدگاه‌های جامعه ساکن پیرامون مسائل و مشکلات موجود در محله

طرح موضوع

ساماندهی امور شهری، ارتقاء کیفیت محیط شهری، تأمین آسایش و ایمنی شهروندان، پایداری توسعه شهری، با انبوهی از مشکلات غامض، ازدحام و تراکم جمعیتی، ویژگی‌های اجتماعی فرهنگی و اقتصادی متفاوت نیاز به برنامه ریزی بین رشته‌ای، چندگانه و در عین حال منسجم دارد. بدیهی است شناخت علمی عمیق و همه جانبه در ابعاد مختلف (فنی، جغرافیایی و اقلیمی، روانشناختی، جامعه شناختی و...) اصلی ترین و مهمترین پیش شرط برنامه ریزی و طراحی می باشد. با این اوصاف باید توجه داشت "شناخت علمی کارشناسانه" به تنهایی و بدون توجه کافی به نقش و مشارکت "شهروندان" راهگشا نخواهد بود. به عبارت دیگر از یک طرف باید تصویری دقیق از دیدگاه شهروندان نسبت به کلیه مسائل و مشکلات محیط شهری شان در اختیار داشت و از طرف دیگر باید دانست مدیریت شهری وقتی به هدف مطلوب خود میرسد که شهروندان نیز بدانند چگونه باید در شهر زندگی کرد، چگونه باید شهری پاکیزه، زیبا و راحت داشت، چگونه باید امور شهری را سامان داد و چگونه باید با مشکلات و نارسایی‌ها رویارو شد و همچنین به اندازه کافی برای مشارکت در امور فوق انگیزه داشته باشند. واضح است آماده کردن و برانگیختن شهروندان برای مشارکت فعال در امور شهری و همچنین آموزش راههای مختلف این مهم به شهروندان مستلزم داشتن شناختی مناسب از ویژگی‌های جمعیتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شهروندان است.

به طور خلاصه، مدیریت جامع و مؤثر امور شهری فقط با "شناخت علمی کارشناسانه از محیط شهر" ممکن نیست. این مهم به طور قطع نیازمند شناخت دیدگاه شهروندان از کلیه مسائل و مشکلات محیط زندگی شهری آنان و نیز شناخت ویژگیهای جمعیتی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آنان است.

براساس همین استدلال تصمیم گرفته شد در طرح نهایی علاوه بر کارشناسی‌ها و تحلیل‌های فنی، شناخت علمی و قابل قبول نیز از دیدگاه‌های رایج شهروندان ساکن در محدوده خیابان نوروزیان قزوین و نیز ویژگی

های پایه ای آنها به دست آید. در همین راستا، یک طرح تحقیقاتی به روش پیمایشی (survey) در سطح محدوده اجرا گردید. بدین ترتیب نتایج به دست آمده گزارش خواهد شد. قبل از ادامه گزارش لازم است به یادآوری برخی از مفاهیم پایه آماری استفاده شده برای توصیف و تحلیل داده ها بپردازیم.

میانه: مقدار عددی است که جمعیت تحقیق را به دو نیمه مساوی تقسیم کند به گونه ای که نیمی در پایین آن و نیمی دیگر در بالای آن قرار می گیرند.

حداقل: منظور حداقل امتیاز یا مقدار اظهار شده است.

حداکثر: به معنای حداکثر امتیاز یا مقدار اظهار شده است.

یافته های تحقیق

در این بخش نتایج و اطلاعات بدست آمده از اجرای طرح پیمایشی در محدوده خیابان نوروزیان ارائه می گردد. این یافته ها در ۲ قسمت تحلیل می شود.

در اولین قسمت به ارزیابی مشکلات و کمبود های موجود در محل زندگی و همچنین به مهمترین اقدامات در ارتباط با بهبود وضعیت محله از دیدگاه شهروندان در دومین قسمت به ارزیابی میزان دسترسی به فضاهای شهری از نظر جامعه ساکن ارائه می گردد.

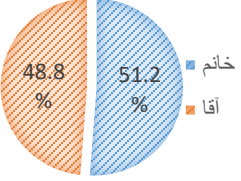
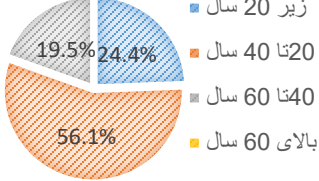
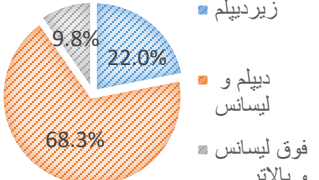
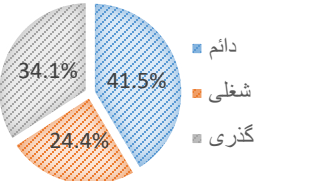
ارزیابی شهروندان از نوع و اهمیت مشکلات محل زندگی

در پرسشنامه دو سوال باز برای تعیین مشکلات مهم محله و همچنین اولویت شهروندان در گذراندن اوقات فراغت به قرار زیر در نظر گرفته شده بودند که عبارت بوده از:

- مهمترین مشکلات و کمبود هایی که تا کنون در محل با آن برخورد کرده اید چه بوده است؟
- اولویت شما برای پرکردن اوقات فراغت چه است؟

پاسخهای فی البداهه مصاحبه شوندگان به سوال اول مشکلات محل زندگی شهروندان را "از دیدگاه آنها" تعیین می کند و پاسخ آنها به سوال دوم کمک زیادی به برنامه ریزی فعالیت ها و دسترسی ها برای گذراندن اوقات فراغت شهروندان از سوی مدیران می کند.

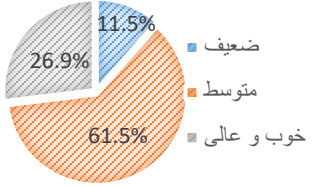
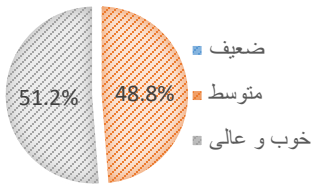
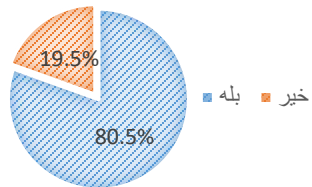
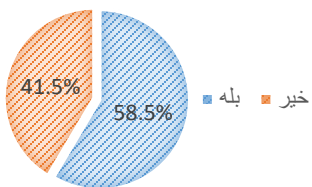
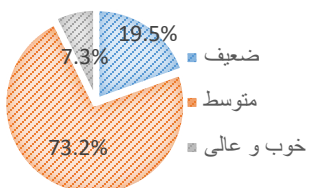
ارزیابی مصاحبه شوندگان

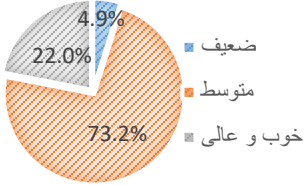
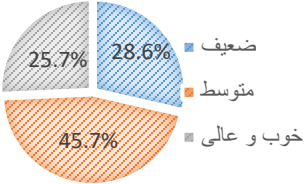
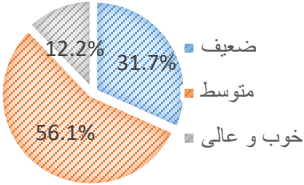
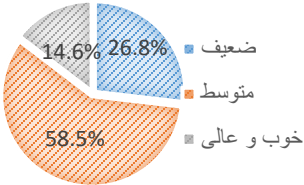
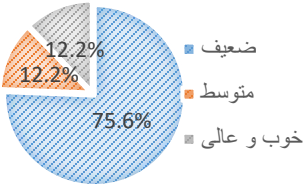
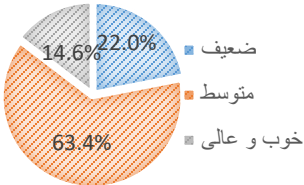
جنسیت	 <ul style="list-style-type: none"> خانم 48.8 % آقا 51.2 %
سن	 <ul style="list-style-type: none"> زیر 20 سال 24.4% 20 تا 40 سال 19.5% 40 تا 60 سال 56.1% بالای 60 سال 9.8%
سطح تحصیلات	 <ul style="list-style-type: none"> زیردیپلم 22.0% دیپلم و لیسانس 68.3% فوق لیسانس و بالاتر 9.8%
سکونت	 <ul style="list-style-type: none"> دائم 41.5% شغلی 24.4% گذری 34.1%

همانطور که مشهود است تقریباً جمعیت برابر از خانم و آقا پاسخگوی پرسشنامه بودند که بیش از نیمی از آنها در رده سنی بین ۲۰ تا ۴۰ سال قرار دارند، اکثر افراد دارای تحصیلات بالای دیپلم هستند (بیشتر از ۹۰٪) و همچنین از دسته های مختلف سکونتی در این طرح تحقیقاتی شرکت داشته اند.

ارزیابی محله از دید شهروندان

برای ارزیابی کیفیت خدمات و میزان دسترسی به این خدمات از سوال های متعدد با ۳ گزینه ضعیف، متوسط، خوب و عالی و پرسش هایی با ۲ گزینه بله و خیر جهت ارزیابی میزان رضایت مندی شهروندان استفاده شده است که به صورت متمرکز در جدول پیش رو ارائه شده است.

 <p>ضعیف متوسط خوب و عالی</p>	<p>کیفیت معابر</p>
 <p>ضعیف متوسط خوب و عالی</p>	<p>دسترسی به حمل و نقل عمومی</p>
 <p>خیر بله</p>	<p>آیا از وضعیت امنیت در این محله رضایت دارید؟</p>
 <p>خیر بله</p>	<p>آیا امکانات تفریحی و فضایی سبز محله کافی است؟</p>
 <p>ضعیف متوسط خوب و عالی</p>	<p>کیفیت فضاهای سبز محله چگونه است؟</p>

	<p>وضعیت خدمات رسانی شهرداری به محله چگونه است؟</p>
	<p>روشنی و تاریکی معابر چگونه است؟</p>
<p>دسترسی به خدمات:</p>	
	<p>مراکز خرید</p>
	<p>مراکز آموزشی</p>
	<p>مراکز فرهنگی و هنری</p>
	<p>پارک و فضای سبز</p>

با توجه به جدول ارائه شده در بالا اکثریت مصاحبه شوندگان به کیفیت متوسط و گاهی خوب و عالی معابر اشاره شده که انتظار می‌رود معابر در این محدوده از کیفیت قابل قبولی برخوردار باشد. در زمینه میزان دسترسی شهروندان به حمل و نقل عمومی بیش از نیمی از افراد گزینه خوب و عالی را برگزیدند و نیمی دیگر اظهار داشتند که دسترسی در حد متوسط است و کسی نظر به ضعف دسترسی به حمل و نقل عمومی در این محدوده نداشته است. در سوال پرسیشده شده از شهروندان در زمینه امنیتشان در محدوده میزان ۸۰٫۵٪ از مردم اظهار رضایت نمودند و حدود ۲۰٪ افراد دلایلی همچون عدم وجود باند کندرو، عدم وجود پل هوایی، کمبود گشت های پلیس، وجود معتاد و نور کم در محدوده را علت نارضایتی خود اعلام کردند، با توجه به اکثریت افراد، امنیت این محل قابل قبول می باشد، با این وجود نظرات افراد ناراضی قابل تأمل است و نیاز به بررسی کارشناسانه بیشتری دارد. کمتر از نیمی از افراد اظهار کردند که تعداد کافی امکانات تفریحی و فضایی سبز در محله موجود نیست، از این رو نیاز است تا امکانات و فضا های لازم برای رفع این نیاز مکان یابی شود، اما راجب کیفیت فضاهای موجود اقلیت ۲۰ درصدی اظهار ضعف در این امکانات و اماکن کردند که کیفیت امکانات و فضاهای سبز را در حد متوسط و قابل قبول نشان می دهد. از مصاحبه شوندگان راجب وضعیت خدمات رسانی شهرداری در محله سوال شد که مطابق جدول ارائه شده ۷۳٫۲٪ نظر به متوسط بودن، ۲۲٪ نظر به خوب و عالی بودن و کمتر از ۵٪ نظر به ضعیف بودن خدمات شهرداری در این محله داشتند که با توجه به اکثریت تعداد نظرات متوسط و پس از آن تعداد نظرات خوب و عالی به نظر می‌رسد که خدمات این سازمان در حد متوسط و قابل قبول است. همچنین راجب روشنایی و تارکی معابر پرسش شد که جمعیتی معادل ۲۸٫۶٪ از افراد پاسخ دهنده نظر به ضعیف بودن کیفیت روشنایی در محل داشتند که با توجه به متوسط بودن کیفیت از نظر اکثریت و همچنین جمعیت کمتر از ۳۰ افراد ناراضی این مساله را قابل تأمل و نیازمند بررسی کارشناسانه بیشتر می کند، در قسمت آخر این پرسشنامه سوالاتی راجب دسترسی شهروندان به خدمات و مراکز مختلف بررسی شد، در سوال مربوط به دسترسی افراد به مراکز خرید کمتر از نیمی از افراد اظهار کردند که دسترسیشان در حد متوسط و ضعیف است که به نظر می‌رسد باید این امر باید مورد توجه بیشتری قرار بگیرد و جهت رفاه شهروندان بهبود

بخشیده شود، ۲۶,۸٪ اظهار کردند که دسترسی شان به مراکز آموزشی ضعیف، ۱۴,۶٪ خوب و عالی و ۵۸,۵٪ متوسط است، که این دسترسی را نیازمند بررسی مجدد میکند، در سوال مربوط به دسترسی شهروندان به مراکز فرهنگی و هنری، درصد قابل توجه ۷۵,۶٪ نظر به ضعیف بودن این دسترسی داشتند که به نظر می رسد این امر مستلزم توجه جدی مدیران شهری است، با توجه به نقش اساسی مراکز فرهنگی و هنری در اجتماع و آینده شهروندان نیاز چاره اندیشی در این مساله به شدت احساس می شود. اما در آخر راجب دسترسی شهروندان به پارک ها و فضاهای سبز سوال شد که اکثریت نظرشان متوسط بود (۶۳,۴٪) و بعد از آن ۲۲٪ نظر به ضعیف بودن و ۱۴,۶٪ نظر به خوب و عالی بودن این دسترسی داشتند که با توجه به اکثریت متوسط و ضعیف به نظر می رسد که از حد متوسط کمی پایین تر بوده و باید بهبود بیابد.

بررسی مشکلات شهروندان به صورت کلی

فهرست مصادیق مشکلات مهم شهروندان

ردیف	عنوان مشکلات	مصادیق ارائه شده
۱	فرسودگی و عدم امنیت معابر	شامل مشکلات مربوط به آسفالت، پوشش نامناسب معابر، عدم وجود پل عابر، عدم وجود باند کندرو، ضعف روشنایی معابر
۲	آلودگی محیط	شامل آلودگی بصری مانند آلودگی ناشی از زباله، آلودگی ناشی از ساخت و ساز، فقدان بهداشت
۳	کمبود فضاهای شهری	شامل کمبود فضاهای رفاهی، خدماتی، تفریحی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی و درمانی، فضای سبز، ورزشی، تجاری و...
۴	مشکلات اجتماعی	شامل موارد ذیل: عدم وجود امنیت و آرامش، اعتیاد و...
۵	آلودگی صوتی	شامل سروصدای ناشی از وسائط نقلیه موتوری و...
۶	مشکلات مربوط به حمل و نقل	کمبود وسائط نقلیه عمومی (مانند تاکسی و اتوبوس) عدم وجود دسترسی مناسب
۷	تراکم جمعیتی	شامل ازدحام، شلوغی محل و...

مشکلی که به دفعات توسط شهروندان بیان می شود را براساس تئوریهای رایج در روش شناسی تحقیق می توان به عنوان مهمترین مشکلی که شهروندان با آن روبرو هستند تلقی نمود. این گونه مشکلات در واقع از نظر پاسخگویان توجه به آنها و رفع آنها در اولویت قرار دارد.

فهرست عناوین کلی مشکلات مهم شهروندان

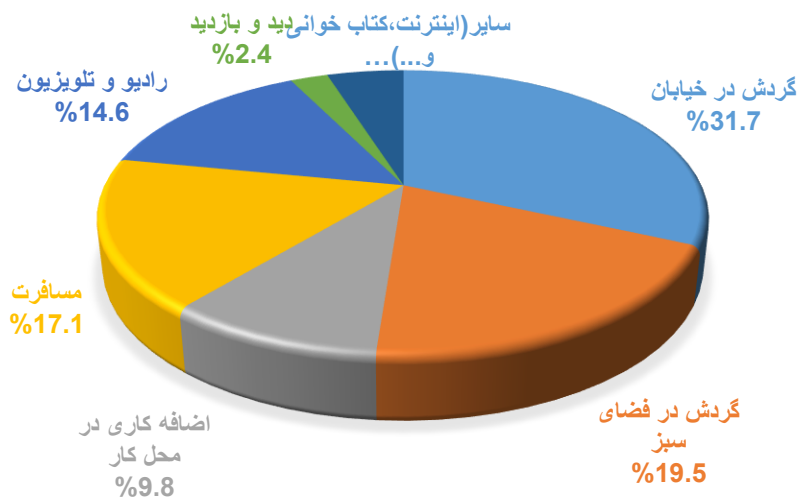
ردیف	عناوین کلی مهمترین مشکلات شهروندان	دفعات اشاره به مشکل	درصد براساس دفعات اشاره	درصد براساس تعداد پاسخگویان
۱	کمبود فضاهای شهری	۲۴	۳۱,۲٪	۵۸,۵٪
۲	آلودگی صوتی	۱۴	۱۸,۲٪	۳۴,۱٪
۳	فرسودگی و عدم امنیت معابر	۱۰	۱۳٪	۲۴,۴٪
۴	آلودگی محیط	۸	۱۰,۴٪	۱۹,۵٪
۵	مشکلات مربوط به حمل و نقل	۸	۱۰,۴٪	۱۹,۵٪
۶	تراکم جمعیتی	۷	۹,۱٪	۱۷,۱٪
۷	مشکلات اجتماعی	۶	۷,۸٪	۱۴,۶٪
	جمع	۷۷	۱۰۰٪	

همانگونه که مشهود است، در اولین ستون جدول مشکلات مهم پس از دسته بندی ذکر شده است. در ستون دوم تعداد دفعات اشاره به مشکل و در ستون سوم درصد ها براساس تعداد دفعات اشاره و در ستون آخر درصدها بر مبنای تعداد مصاحبه شوندگان محاسبه و گزارش شده است. از آنجا که این یک سوال چند جوابه است یعنی هر پاسخگو می تواند بیش از یک پاسخ دهد، جمع درصدها در ستون آخر بیش از ۱۰۰ می باشد.

این بررسی نشان می‌دهد که ۵۸,۵ درصد پاسخگویان مشکلات مربوط به کمبود فضاهای شهری را به عنوان مهمترین مشکل موجود مطرح کرده‌اند. از نظر شهروندان در این محله مشکلات مربوط به آلودگی صوتی (۳۴,۱٪) و مشکلات مربوط به فرسودگی و عدم امنیت معابر (۲۴,۴٪) در بین مشکلات مهم شهروندان در رتبه دوم و سوم قرار می‌گیرند. همچنین تعداد زیادی از شهروندان به آلودگی محیط و مشکلات مربوط به حمل و نقل به عنوان مشکلاتی که با آنها مواجه هستند نیز اشاره کرده‌اند. (۱۹,۵٪) و در آخر مشکلات مربوط به تراکم جمعیتی (۱۷,۱٪) و اجتماعی (۱۴,۶٪) به ترتیب در رده ششم و هفتم مشکلات مهم شهروندان قرار می‌گیرند.

بنابراین مشکلات مربوط به کمبود فضاهای شهری را می‌توان مهم‌ترین و بعد از آن مشکلات آلودگی صوتی و فرسودگی و عدم امنیت معابر را رایج‌ترین مشکلات از نظر شهروندان بوده‌اند. در ادامه از مصاحبه‌شوندگان راجب نحوه پرکردن اوقات فراغتشان سوال شد که این امر به مدیران شهری برای برنامه‌ریزی برای شهروندان در زمینه گذران اوقات فراغت و ساماندهی این اقدامات کمک خواهد کرد.

نمودار مصادیق فعالیت‌های افراد در اوقات فراغت

براین اساس بیشترین سهم مربوط میشود به گذران وقت در خیابان‌های شهر و با توجه به اینکه عموم افرادی که این گزینه را اولویت خود قرار دادند افراد ۲۰ تا ۴۰ سال هستند (اکثر جوانان) انتظار می‌رود تا مدیران

شهری چاره ای اساسی برای گذران اوقات فراغت و جایگزین مناسب آن بیندیشند، پس از آن جمعیت ۲۰ درصدی نسبت به گذر اوقات فراغت خود با گردش در فضاهای سبز اظهار کردند که با توجه به پایین بودن سطح کیفی این اماکن و دسترسی به آنها از حد متوسط و قابل قبول پایین تر بود (طبق جدول ارزیابی خدمات و دسترسی ها که قبلا بررسی شد) انتظار می رود تا در جهت بهبود اوضاع فضاهای سبز و همچنین دسترسی به آنها اقداماتی انجام شود، دسته سوم افرادی هستند که مسافرت را جهت پرکردن اوقات فراغت خود انتخاب کردند که با توجه به قابل قبول بودن دسترسی به حمل و نقل عمومی و به طبع آن دسترسی به پایانه های مسافربری به نظر می رسد در این زمینه مشکل خاصی وجود نداشته باشد، بعد از مسافرت عده ی ۱۴,۶ درصدی افراد به پای دستگاه های ارتباط جمعی رادیو و تلویزیون می نشینند که نیاز است تا با همکاری با سازمان مربوط، صدا و سیما نسبت به نگه داشتن نظر این افراد در سطح قابل قبول و تلاش برای ارتقاء آن اقدام شود، در آخر جمعیت های ۹,۸ درصدی به اضافه کاری در محل کار، ۲,۴ درصدی نسبت به دید و بازدید و ۴,۹ درصدی به گزینه سایر اظهار کردند.